

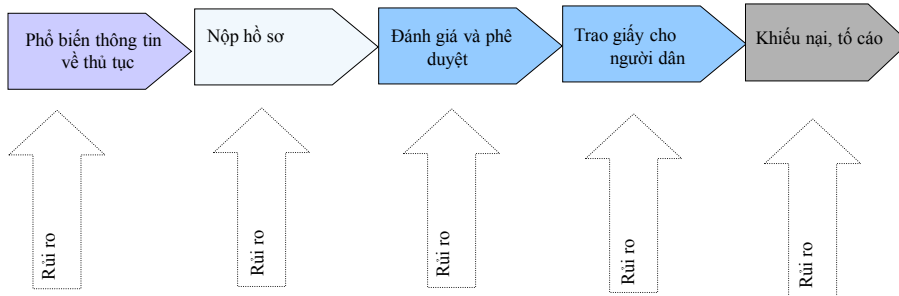
Giám sát của cơ quan dân cử

MPP4-G10
15/03/2012

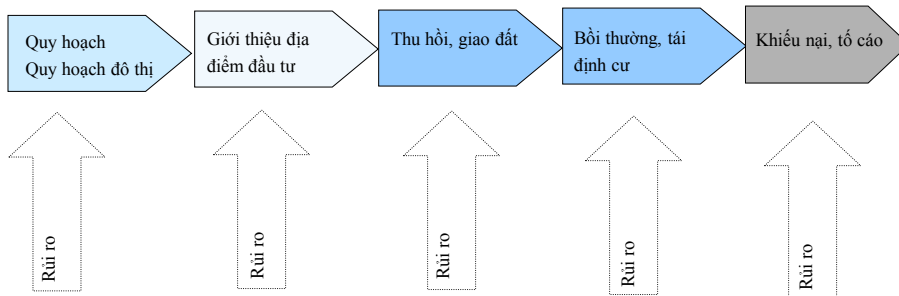
Kiểm tra: (04) Rủi ro dẫn đến tham nhũng trong quản lý đất đai, WB 2011

- **Hãy liệt kê các rủi ro dẫn đến tham nhũng trong quá trình thu hồi và giao/cho thuê đất.**
- **Các cơ quan dân cử và tổ chức đoàn thể xã hội có thể tham gia giám sát nhằm phòng và chống tham nhũng trong quản lý đất đai bằng cách nào?**

**Tham nhũng = (Độc quyền) + (Quyền tự quyết định)
– (Trách nhiệm giải trình) – (Tính minh bạch)**

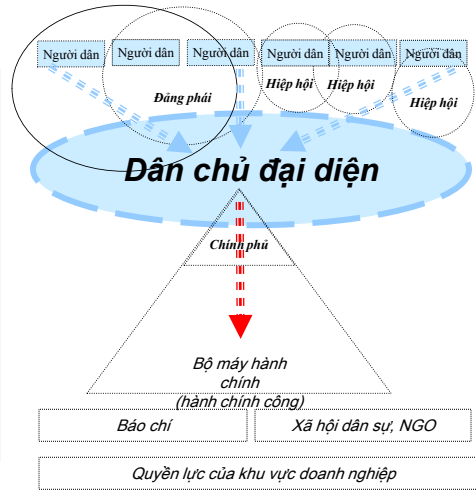

**Tham nhũng = (Độc quyền) + (Quyền tự quyết định)
– (Trách nhiệm giải trình) – (Tính minh bạch)**

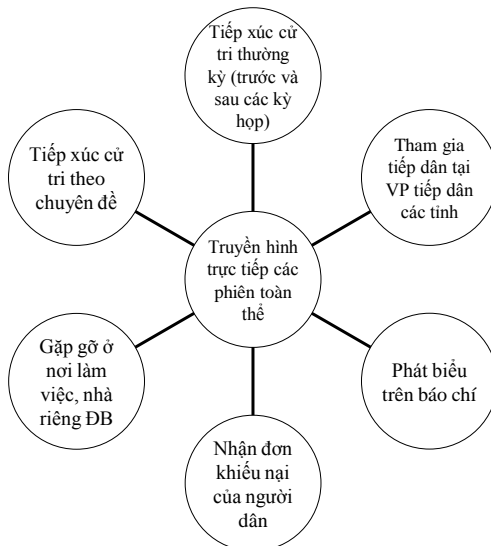

Dân chủ trực tiếp

- Tham gia bầu cử trực tiếp
- Trưng cầu dân ý
- Dân chủ cơ sở
- Đánh giá cán bộ
- Đánh giá chất lượng dịch vụ
- Khiếu nại
- Tố cáo
- Tham gia điều trần

Các kênh tiếp xúc giữa cử tri và đại biểu HĐND, đại biểu QH

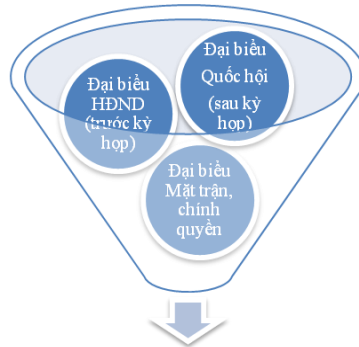
Tin về bầu cử ngày 22/05/2011

Tổng chi 1031 tỷ đồng, bầu ra:

- 500 ĐBQH
- 3.832 Đại biểu 63 HĐND tỉnh
- 21.131 ĐB HĐND huyện (697)
- 281.491 ĐB HĐND xã (11.142 xã, phường; trừ các phường thí điểm bỏ HĐND)

Tổng cộng: 306.946 (30 vạn đại biểu dân cử) => 300 dân nước ta có một "dân biểu".

Tiếp xúc cử tri: Lồng ghép nhiều hình thức

Sơ đồ 3: Mô hình tổ chức lồng ghép các cuộc tiếp xúc cử tri tại một địa điểm

Mặt trận: Một kênh tổng hợp ý kiến của cử tri

- **Vai trò của Mặt trận**
 - Điều 9 HP: Tham gia “giám sát hoạt động của cơ quan nhà nước, đại biểu dân cử và cán bộ, viên chức nhà nước”
 - Điểm yếu: Không phải cơ quan dân cử, không chính danh khi giám sát
- **Hình thức giám sát của Mặt trận:**
 - Động viên nhân dân thực hiện quyền giám sát;
 - Tham gia giám sát khi được yêu cầu
 - Thông qua hoạt động của mình, tổng hợp ý kiến của nhân dân kiến nghị với cơ quan nhà nước
- **Thực tế có thể làm được và những vấn đề đang thảo luận**
 - Tập hợp ý kiến cử tri, khiếu nại, tố cáo của cử tri
 - Hiệu lực giám sát <= hạn chế về tài chính, năng lực, chế tài
 - **Thảo luận: Phản biện xã hội <= năng lực phản biện của Mặt trận?**
 - **Thảo luận: Bỏ HĐND huyện/phường <= tăng vai trò của Mặt trận?**

Giám sát của cơ quan dân cử

Xuất phát từ sự ủy trị của người dân (quyền lực nhân dân) (Đ 6 HP)

=> QH có quyền giám sát toàn bộ hoạt động nhà nước (Đ 83 HP)

=> Luật hoạt động giám sát của QH 2003

- ⇒ Ai giám sát?
- ⇒ Ai bị giám sát?
- ⇒ Nội dung giám sát gồm những vấn đề gì?
- ⇒ Giám sát bằng công cụ gì?
- ⇒ Hiệu lực, chế tài của hoạt động giám sát?

Các cơ quan nào của QH tiến hành hoạt động giám sát?

- 1. Quốc hội (tập thể các đại biểu trong các phiên toàn thể)**
- 2. UBND**
- 3. Hội đồng dân tộc (1)**
- 4. Các ủy ban của QH (11)**
- 5. Đoàn đại biểu QH (63)**
- 6. Cá nhân các đại biểu (500)**

Cơ quan nhà nước chịu sự giám sát của QH

- **Giám sát cơ quan nhà nước ở cấp trung ương**
 - Toàn thể QH: Chủ tịch nước, UBTVQH, CP, TANDTC, VKSNDTC
 - UBTVQH, HĐDT, các UBQH trong phạm vi được ủy quyền
 - Đoàn đại biểu, các đại biểu QH: trong chức năng giám sát thực hiện pháp luật
- **Giám sát cơ quan nhà nước ở cấp địa phương**
 - UBTVQH
 - Các UBQH
 - Đoàn đại biểu, cá nhân các đại biểu
- **Thảo luận thêm**
 - Ai giám sát đại biểu?
 - Luật 2004: Đại biểu giám sát thực hiện pháp luật của người dân, DN

Phạm vi giám sát

- **Giám sát lập quy: Giám sát văn bản pháp quy của các cấp**
 - Kiểm tra tính hợp hiến, hợp pháp
 - Kiểm tra tính hợp lý
 - Giám sát quy trình soạn thảo, ban hành, tổ chức thực hiện
- **Giám sát thực hiện pháp luật**
 - Giám sát tuân thủ
- **Giám sát hiệu quả**
 - Giám sát báo cáo, kết quả, chất lượng, hiệu quả của các cơ quan chịu trách nhiệm trước QH

Phương thức/công cụ giám sát của cơ quan dân cử

Quy trình chung: **Nhận biết** => **Nhận định** => **Đánh giá** => **Khuyến nghị**
=> Nghĩa vụ báo cáo của cơ quan bị giám sát

- ☑ **Chất vấn**, trả lời chất vấn tại kỳ họp
- ☑ Yêu cầu trả lời bằng văn bản
- ☑ Thành lập ủy ban lâm thời điều tra
- ☑ Thành lập các **đoàn giám sát**
 - Đoàn giám sát của UBTVQH
 - Đoàn giám sát của các UBQH
- ✓ Giám sát việc giải quyết khiếu nại, tố cáo
- ✓ Bỏ phiếu tín nhiệm với người giữ chức vụ do QH bầu
 - ✓ Chủ thể có quyền yêu cầu: (i) UBTVQH, (ii) > 20% tổng số đại biểu, (iii) HĐDT, (iv) các UBQH

Kết quả của hoạt động giám sát QH

- **Toàn thể QH (Điều 14 Luật GSQH 2003)**
 - Quyết nghị bãi bỏ văn bản vi hiến
 - Bỏ phiếu tín nhiệm => QĐ miễn nhiệm, bãi nhiệm
 - Ra nghị quyết về việc trả lời chất vấn và trách nhiệm của người trả lời
- **UBTVQH: Điều 26 Luật GSQH 2003**
 - Trong phạm vi ủy quyền: đình chỉ, bãi bỏ văn bản vi hiến, vi pháp
 - Bãi bỏ nghị quyết sai trái của HĐND địa phương
 - Ra nghị quyết về trả lời chất vấn và trách nhiệm của người trả lời
- **HĐDT, các UBQH: Điều 35 Luật GSQH 2003**
 - Yêu cầu, kiến nghị
- **Đoàn ĐBQH, cá nhân các ĐBQH: Điều 44 Luật GSQH 2003**
 - Yêu cầu, kiến nghị

Ví dụ 2: Ông Danh Út - Đại biểu Kiên Giang

- **Vấn đề của cử tri:** Nông dân trồng lúa “được mùa rớt giá”, “giá cao thì không được bán”..
- **Ông Danh Út chất vấn Bộ Công Thương:** Tại sao sản lượng của Kiên Giang mỗi năm gần 3,5 triệu tấn lúa, đạt khoảng 1,2 triệu tấn gạo thương phẩm mà hiệp hội chỉ cho xuất khẩu khoảng 600.000 tấn? Hiệp hội là ai mà có quyền to thế?
- **Trao đổi:** BCT: Bộ không giao cho hiệp hội trực tiếp quản lý xuất khẩu gạo => Ông Út phản ứng: “Bộ trưởng nói là không giao cho Hiệp hội Lương thực VN trực tiếp quản lý xuất khẩu gạo, chỉ giao vai trò điều phối, nhưng hiệp hội ban hành quy chế xuất khẩu gạo khép kín, các doanh nghiệp không được ký kết, xuất khẩu gạo nếu không có ý kiến và con dấu của hiệp hội”.
- **Ông Út kiến nghị:** “CP không nên giao nhiệm vụ điều hành xuất khẩu gạo cho Hiệp hội Lương thực VN mà giao lại quyền đó cho BCT và giao quyền điều hành nhiều hơn nữa cho chủ tịch UBND tỉnh để chủ động trong sản xuất, thu mua và tìm đối tác xuất khẩu”.
- **Kết quả:** Qua 4 kỳ họp QH (2 năm) => Báo cáo số 96 của Ban dân nguyện ngày 10/5/2010: “Bộ Nội vụ, Bộ Công thương đã không làm đầy đủ trách nhiệm theo quy định của pháp luật khi nghiên cứu, quyết định phê duyệt điều lệ của Hiệp hội Lương thực VN”=> “yêu cầu xem xét lại quyết định phê duyệt điều lệ Hiệp hội Lương thực VN đảm bảo theo đúng quy định của pháp luật”